

Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

01.03.2024

NITOs innspill om klimatilpasning til statsbudsjettet

NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer, med over 105 000 medlemmer. Mange av våre medlemmer arbeider med bygg og anlegg, vei, bane, vann og avløp, og annen kritisk infrastruktur over hele landet. Ingeniører og teknologer er sentrale i arbeidet med klimatilpasningen samfunnet står overfor, i møte med stadig økende klima- og naturforandringer.

NITO er bekymret for de store kostnadene klimaendringene medfører for samfunnet, og innvirkningene det har på mange samfunnsområder. Det må iverksettes kraftige tiltak for å redusere virkningen av klimaendringene. Mye av dagens bygningsmasse og infrastruktur er tilpasset et annet klima enn det vi er på vei mot. Usikkerhet rundt framtidens klima gir utfordringer i beregninger av hvordan det bør bygges for framtida.

NITO mener det ofte er god samfunnsøkonomi å investere i klimatilpasning. En rapport fra Global Commission on Adaptation fra 2019 anslår at kost-nytte-raten for klimatilpasning/forbedret motstandsdyktighet mot klimaendringer ligger mellom 1:2 og 1:10 avhengig av sektorområde og type tiltak. Slike tall vil variere, men dersom man identifiserer de viktigste områdene for økt klimatilpasning, og investerer tidlig nok, kan samfunnet spare mye på sikt.

Ekstremværet Hans er anslått til å ha kostet samfunnet 1,8 milliarder kroner, ifølge Norsk Naturskadepool. I årene 1980-2023, som Norsk Naturskadepool har utgitt inflasjonsjusterte tall for, er 2023 året med høyest kostnader knyttet til naturskader.

I en rapport fra 2021 skriver Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) at det er behov for 85 milliarder kroner for å sikre bygg som er i rasfarlige områder. Både NVE, Riksrevisjonen og Gjerdrumutvalget har påpekt at behovet for forebygging er langt større enn tiltakene som gjennomføres i dag. NITO forventer en klar økonomisk prioritering av dette arbeidet.

Ifølge If Skadeforsikrings og Ciceros rapport "Ekstremværsrapporten 2023" så er de tre fremste barrierene for kommunenes klimatilpasning som følger:

1. Mangel på personellressurser med rett kompetanse
2. Mangel på tid/kapasitet
3. Mangel på økonomiske ressurser

Ingeniører og teknologer er sentrale i byggingen av veier, bygninger, broer, og annet som er utsatt for det villere været. At kommunene rapporterer om mangel på personell med rett kompetanse, er ikke overraskende. Snarere føyer det seg inn i rekken av rapporter som viser at det er mangel på ingeniører og teknologer. Vi vet at større fagmiljøer og konkurransedyktig lønn bidrar til å rekruttere og beholde ingeniører.

I mange små kommuner blir fagmiljøene små, og det er stort gjennomtrekk av ansatte. Økonomiske insentiver betinget av økt samarbeid er et mulig statlig tiltak.

Styrking av Enova

Enova er et målrettet verktøy for å stimulere til tiltak som skal bidra til nasjonale utslippsreduksjoner. Støtte til både næringslivet og private forbrukere er et effektivt virkemiddel til å få tatt i bruk løsninger som er mer energieffektive og mer klimavennlige. Støtten til energieffektivisering i husholdningene bør videreføres og utvides, og den bør inkludere både fjernvarme og bruk av batterier. NITO mener Enovas bevilgning til dette bør økes med ytterligere 700 millioner utover de midlene som er satt av fra før (kapitel 1428, post 50) i Klima- og miljødepartementets budsjett.

Klimasats

Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med utslippsreduksjoner og i arbeidet med klimatilpasning. Ordningen med klimasats har bidratt til å styrke arbeidet på lokalt nivå og er med på å framskynde den grønne omstillingen. NITO ber om at regjeringen øker bevilgningen til bevilgningen til Klimasats med 80 millioner kroner i neste års budsjett (kapittel 1420, post 61), slik at samlet bevilgning blir på 200 millioner kroner.

Rassikring

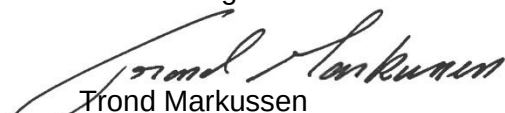
De oppdaterte 2024-behovstallene fra Norsk rassikringsgruppe viser et behov for rassikring på 96 milliarder kroner, hvorav ca 61 milliarder på fylkesveiene og 35 milliarder på riksveiene. Rassikring av fylkesvegene er kraftig underfinansiert i dag. I noen fylker vil det ta opp mot 120 år med dagens finansiering å sikre de farligste skredpunktene.

Det er alt for lenge å vente på trygg skole- eller næringsvei. Folks sikkerhet kan ikke være avhengig av hvem som eier veien. NITO mener staten bør øke sin finansiering av riks- og fylkesveier med 2 milliarder til rassikring av fylkesveiene fra neste års statsbudsjett, og samme satsing må gjøres for riksveier.

Følge opp stortingsbehandlingen av “Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn”

NITO mener at vedtakene i stortingsbehandlingen av Meld. St. 26 (2022-2023) er gode. Det er viktig å iverksette disse vedtakene, der noen av dem krever bevilgninger, raskest mulig.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Egil Thompson
Generalsekretær